

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олена Педченко

«19» січня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКЗП 2.2.5. Історія та теорія зарубіжної літератури.

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет _____

(назва факультету)

2022 – 2023 рік

Робоча програма
«Історія та теорія зарубіжної літератури»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОП (назва/назви) _____

Спеціальністю (напрямом підготовки) _____

Розробники:

Волік Н.А., к.філол.н., доцент кафедри слов'янської філології та перекладу
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від «19» січня 2021 року, № 8

Завідувача кафедри

слов'янської філології та перекладу

(підпис)

(Олена Педченко)
(прізвище та ініціали)

©Волік Н.А., 2021 рік
© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 3	ОП _____ (назва) Спеціальність _____ (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання мультимедійна презентація (назва)	Освітній рівень <u>Бакалавр</u>	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3		Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
	14 год.	год.	
	Лабораторні		
	год.	год.	
	Самостійна робота		
	59 год.	год.	
	Індивідуальні завдання		
1 год.			
Вид контролю			
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30% - 60% - 10 %

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання курсу

Мета – сформуванню уявлення про специфіку та історію створення творів зарубіжної літератури, світоглядом і естетичними уявленнями і системою жанрів різних епох.

Завдання курсу:

- вивчення закономірностей та особливостей історії та теорії літератури від античності до XX століття в цілому та в окремі періоди, відомостей про зв'язки творів з фольклором і класичною літературою, а також літературою інших країн;
- ознайомлення зі змістом найбільш значущих творів світової літератури, своєрідністю їхнього написання, жанровою специфікою;
- формування вмінь та навичок самостійної роботи з науковою літературою та джерелами.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: вибіркова дисципліна загального циклу, що спрямована на розвиток обізнаності студентів у художньо-літературному процесі.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна не потребує особливих передумов для вивчення.

Компетентності: здатність бути критичним і самокритичним; здатність працювати в команді та автономно; здатність аналізувати художні тексти, володіти навичками комплексного аналізу художнього тексту.

Програмні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати тенденції розвитку історії та теорії зарубіжної літератури від Епохи античності до ХХ століття; основні літературні напрямки та стилі; художні особливості творів зарубіжної літератури в межах жанрової системи; наукову термінологію та типологію образів і сюжетів; творчість найвидатніших представників зарубіжної літератури; найбільш показові художні твори різних епох;

вміти проводити цілісний аналіз тексту; аналізувати особливості сюжету і композиції, системи образів, словесно-стилістичних засобів творів, жанрову специфіку; визначати їхнє місце в історії розвитку системи жанрів світової літератури, поєднувати читання художніх текстів з вивченням навчальної та дослідницької літератури; володіти навичками комунікації, лідерства, креативності; системно та логічно мислити.

3. Програма навчальної дисципліни **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Тема 1. Історія давньогрецької та римської літератур

Загальні проблеми давньогрецької літератури. Мовна ситуація в Давній Греції. Джерела грецької літератури. Епос Гомера. Гомер і літератури Західної Європи та Росії. Лірика. Елегія, ямб, мелос. Творчість Алкея і Сафо. Виникнення драми. Грецький театр. Трагедія та її структура. Творчість Есхіла, Софокла та Еврипіда. Стародавня антична комедія. Творчість Аристофана. Елліністична поезія. Виникнення малих жанрів. Грецька література як основа для розвитку римської літератури. Виникнення римської драми. Трагедія. Римська комедія. Творчість Плавта і Теренція. Поезія “малих форм”. Творчість Катулла. Творчість Вергілія. “Енеїда” як класичний зразок епопеї. Оди Горация. Гораций та світова література. Римська елегія. Доля і творчість Овідія. Трагедії Сенеки. Роман Апулея “Метаморфози”.

Тема 2. Історія західноєвропейської літератури епохи Середньовіччя та Відродження.

Народна література. Кельтський епос. Германський епос. Староскандинавська література. Творчість скальдів. Англосаксонська поезія. Народна творчість та її відображення у письмових пам'ятниках. Французький та іспанський героїчний епос. Специфіка німецького епосу. Клерикальна література: Образи та тематика. Рицарська література 12-13 ст. Куртуазна поезія. Французька рицарська поезія та її основні характеристики. Міннезанг. Рицарський роман та його розвиток у Франції та Німеччині. Міська та народна література 12-15 ст. Фабліо, шванки. Народна пісня. Балада. Середньовічна драма. Італійська література епохи Відродження. Італія як батьківщина європейського літературного відродження. Творчість Данте. Композиційні особливості “Божественної комедії”. Творчість Данте та світова література. Творчий шлях Петрарки. “Декамерон” Боккаччо. Поезія оточення Лоренцо Медичі. Жанр пасторалі. Італійська комедія масок. Французька література епохи Відродження. Гурток Маргарити Наварської. Творчість Франсуа Рабле та народна культура Середньовіччя і Ренесансу. Творчість Франсуа Рабле в інтерпретації М. Бахтіна. “Плеяда” як значне явище французької літератури. Література епохи Відродження в Іспанії та Англії. Лірика епохи Відродження. Розвиток роману. “Шахрайський” роман. Творчість Сервантеса. Композиційні особливості “Дон Кіхота”. Національна іспанська драма. Лопе де Вега та його школа. Стиль Бароко в літературі Іспанії. Драма Кальдерона. Література епохи Відродження в Англії. Особливості літературного процесу. Розвиток сонету, роману. Драматургія. Творчий шлях В. Шекспіра. Композиційні особливості комедії Шекспіра. Проблематика трагедій Шекспіра та їх філософський смисл.

Тема 3. Стиль бароко. Західноєвропейська література епохи класицизму. Англійська література. Боротьба літературних напрямків. Англійське бароко та поезія Дж. Дона. Школа поетів-метафізиків. Розвиток “шахрайського” роману. Творчий шлях Дж. Мільтона. Французька

література. Естетичні погляди епохи. Література французького вільнодумства. Творчість Скаррона та бурлескна поезія. Класичний напрямок в поезії. Драматургія класицизму. Творчість П. Корнеля та Ж. Б. Мольєра. Творчість Ж. Расіна та естетика класицизму. Іспанська література. Творчість Л. Де Гонгори. Творчість Лопе де Вега та іспанська драматургія 17 ст. Розвиток іспанського роману. Німецька література. Бароко та німецька поезія. Розвиток італійської літератури.

Тема 4. Історія західноєвропейської літератури XVIII століття

Англійська література. Просвітительський класицизм та поезія О. Попа. Реалістичний просвітительський роман. Виникнення сентименталізму. “Кладовищенська” поезія та її творці. Виникнення романтизму. Творчий шлях У. Блейка. Розвиток англійського готичного роману. Французька література. Романи творчість Лесажа. Філософські повісті Вольтера. Д. Дідро та реформація французької драматургії. Драматургія Бомарше. Італійська література. Італійська трагедія, її теоретики та творці. Розвиток жанру комедії del’ Arte. Лірична поезія. Німецька література. Літературно-естетично діяльність Г.Е. Лессінга. “Виховний роман”. Вплив німецької класичної філософії на літературу 70-80рр. “Sturm und Rank”. Творчість І.В.Гете. Композиційні особливості ранніх творів. Лірика 70-80рр. Трагедія “Фауст”: історія створення. Проблематика. Система персонажів.

Тема 5. Західноєвропейська література XIX століття

Англійська література.”Озерна” школа як перший етап англійського романтизму. Творчий шлях Дж. Г. Байрона. “Дон Жуан” та світова література. Літературна діяльність В. Скота. Творчість Ч. Діккенса. У. Теккерей та його романи. Німецька література. Ранній романтизм: Естетичні погляди. Поезія Новаліса та Л. Тіка. Пізній романтизм. Творчість К. Brentano. Новели Гофмана. Різноманітність жанрів Г. Гейне. Новаторство Р. Вагнера. Французька література. Ранній романтизм та його особливості. Пізній романтизм. Лірика та романи В. Гюго. Співдружність поетів “Парнасу”. Творчий шлях Ш. Бодлера. Виникнення нових жанрів. Становлення реалізму. Соціально-психологічний роман. Творчий шлях О. Де. Бальзака. Драматична проблематика творчості Г. Флобера. Джерела та специфіка американського романтизму. Творчість Е. По. Жанрова своєрідність роману Г. Мелвілла “Мобі Дік або Білий кит” та його філософський зміст. Літературне життя Франції. Основні напрямки. Творча спадщина Є. Золя. Творчий шлях та новелістика Гі де Мопассана. Декаданс. Символізм, його джерела та теоретики. Поетичні особливості Ш. Бодлера. Поезія Ст. Малларме. Поль Валері як поет і теоретик. Творчий шлях М. Пруста. Основні напрямки німецької літератури. Творча спадщина Т. Мана. Поезія німецького символізму. Творчість Ст. Георге. Доля та вість Р.-М. Рільке. Лірика Г.Тракля. Норвезька література. Соціально-психологічна драма Г. Ібсена. Вплив творчості Ібсена на світову літературу. Англійська естетика та літературні напрямки на межі століть. Символізм та творчість О. Уайльда. Романи творчість письменників – неоромантиків. Реалізм і творчість Дж. Голсуорси. Новаторство драматургії Б. Шоу. Літературні напрямки американської літератури.

Тема 6. Історія західноєвропейської літератури XX століття. Західноєвропейська література першої половини XX століття. Літературне життя Європи та Америки. Творчість екзистенціалістів, модерністів, експресіоністів. Втрачене покоління. Епічний театр Брехта. Західноєвропейська література другої половини XX століття. Постмодернізм та реалізм.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ ТА ПЕРІОДІВ СТВОРЕННЯ.

Тема 7. Аналіз драматичних творів. Трагедія та її структура. Творчість Есхіла, Софокла

та Еврипіда. Стародавня антична комедія. Творчість Аристофана. Драматургія класицизму. Твори П. Корнеля та Ж. Б. Мольєра, Ж. Расіна. Драматургія бароко. Твори П.Кальдерона. Драматургія ХХ ст.

Тема 8. Аналіз поетичних творів. Система віршування. Римська елегія. Твори овідія. Сентиментальна та романтична поезія. Твори І.В.Гете., Дж. Г. Байрона, Р.-М. Поезія ХХ ст. Твори Р.-М. Рільке. Г.Траля та ін.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ІСТОРІЯ АНТИЧНОЇ ТА ВІЗАНТІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ												
Тема 1. Історія давньогрецької та римської літератур	2	2										
Тема 2. Історія західноєвропейської літератури епохи Середньовіччя та Відродження.	6	2				4						
Тема 3. Стиль бароко. Західноєвропейська література епохи класицизму.	2	2										
Тема 4. Історія західноєвропейської літератури XVIII століття	6	2				4						
Тема 5. Західноєвропейська література XIX століття	6	2				4						
Тема 6. Історія західноєвропейської літератури ХХ століття.	2	2				4						
Разом за змістовим модулем 1	28	12	-			16						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ ТА ПЕРІОДІВ СТВОРЕННЯ.												

Тема 7. Аналіз драматичних творів.	23	2	6			15						
Тема 8. Аналіз епічних творів.	30	2	8			20						
Разом за змістовим модулем 2	53	4	14			35						
Усього годин	81	16	14			51						
Модуль 2												
ІНДЗ	9		-	-	9				-	-	-	
Усього	90	16	14		9	51						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Софокл «Царь-Едіп»- трагедія року	2
2.	Трагедія Шекспіра «Гамлет»	2
3.	Мольєр «Дон Жуан»	2
4.	Казка Гофмана «Крошка Цахес»	2
5.	Бальзак «Гобсек»	2
6.	Екзистенціалізм Сартра та Камю	2
7.	Постмодернізм Дж. Фаулза	2
	Всього	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поетика Арістотеля.	6
2.	Бальзак Передмова до «Людської комедії»	6
3.	Авангард і модернізм.	6
4.	Постмодернізм	6
5.	Читання художніх текстів	27
	Всього	51

9. Індивідуальні завдання

Зробити проект, присвячений творчості письменника.

10. Методи навчання

Лекційні та семінарські заняття, конспектування, аналіз текстів, обговорення.

11. Критерії оцінювання

Студент отримує за роботу на практичному занятті від 2 до 5 балів (загальна мінімальна кількість балів – 10), за творчі завдання від 8 до 12 балів (загальна мінімальна кількість балів – 40), за відповідь на питання тесту від 10 до 20 балів. Таким чином мінімальна кількість балів, отриманих студентом дорівнює 60, а максимальна – 100.

12. Засоби оцінювання

Опитування на практичних заняттях; ІНДЗ; МКР, контроль самостійної роботи студентів.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання: національна і ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Інтерактивний комплекс науково-методичного забезпечення дисципліни.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. и др. Античная литература: Учебник для высшей школы. / Под ред. А.А. Тахо-Годи. - М.: ЧеРо, 1997. - 543 с.
2. Храповицкая Г.Н., Коровин А.В. История зарубежной литературы: западноевропейский и американский романтизм: Учебник. / Г.Н. Храповицкая – М.: Флинта: Наука, 2003.
3. История зарубежной литературы XVIII века. / Под ред. Л. В. Сидорченко/ - М.: Высшая школа, 1999.
4. Кубарева Н. Зарубежная литература второй половины XX века. – М.: Лицей, 2002.
5. Луков В.А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней. — М., 2003.

Допоміжна

1. Чавчанидзе Д.Л. Феномен искусства в немецкой романтической прозе. Средневековая модель и ее разрушение./ Д.Л. Чавчанидзе. – М, 1997.

2. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. – К.,1981.
3. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. – М.,1977.
4. Тронский И.М. История античной литературы. – М.,1983.
5. Трыков В.П. Зарубежная литература конца XIX —начала XX веков: Практикум. — М., 2001.

15. Інформаційні ресурси

1. Журнальный зал. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/>
2. Словарь литературоведческих терминов. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.gramma.ru.